શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન પરિચય

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆ જુલાઈ-૨૦૧૬

એનરોલમેન્ટ નંબર ______ (2) ગામ ______

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	સુક્ષ્મ અહિંસા
(૨)	વિજ્ઞાન
(૩)	તીર્થયાત્રાએ
(૪)	જાતિસ્મરણ
(૫)	કીડીઓં
(૬)	ઘ્રાણેન્દ્રિયનો અર્થાવગ્રહ
(૭)	નિરુપક્રમ
(૮)	સુક્ષ્મ જીવ
(૯)	ઉપાંશુ જાપ
(૧૦)	સહભૂ
(૧૧)	ઐરાવત ક્ષેત્ર
(૧૨)	ત્રીજા ક્રમે
(૧૩)	નોકર ચાકર
(૧૪)	ભાગ્ય યોગે
(૧૫)	સાદી સપર્યવસિત
(૧૬)	જાગૃત
(૧૭)	શ્રુતજ્ઞાન
(૧૮)	વીશ - વિશ્વા
(૧૯)	મહાન પ્રભાવ
(૨૦)	ઇન્દ્રિયો અનેત્ર

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	આચિંત્ય શક્તિ
(૨)	વધ
(૩)	છઠ રૂપકે
(૪)	ચાર શિખાપર
(૫)	અમૃત જેવી મધુર
(૬)	અનાદિ અપર્યવસાન
(૭)	ધર્મ સ્થાન
(૮)	પ્રાણાતિપાત વિરમણ
(૯)	પંચભૂતોમાં
(૧૦)	શત્રુંજય તીર્થ ઉપર
(૧૧)	અનક્ષરશ્રુત
(૧૨)	મૌનસંજાપ
(૧૩)	હરિવર્ષ
(૧૪)	શાતા અશાતા
(૧૫)	કન્યાલિકા હિન્ડ

(૫)	બને પણ
(૬)	અર્થાવગ્રહ
(૭)	પરસ્ત્રીઓ
(૮)	વ્યંજનાવગ્રહ
(૯)	શીલ
(૧૦)	[illegible]
(૧૧)	હિમવંત ક્ષેત્ર
(૧૨)	ગાયો છે.
(૧૩)	પાઠાંપણ
(૧૪)	ખોરાક
(૧૫)	સાદી શ્રુત
(૧૬)	તપ
(૧૭)	હીરજ
(૧૮)	છ પ્રકારે
(૧૯)	બીજી બાજુમાં
(૨૦)	મનવડે

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	નિષધ
(૨)	તેમા
(૩)	કીર્તન
(૪)	પ્રતિપક્ષ સહિત

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૮	(૬)	૪
(૨)	૭	(૭)	૩
(૩)	૬	(૮)	૨
(૪)	૯	(૯)	૧
(૫)	૧૦	(૧૦)	૫

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૭
(૨)	૧૦
(૩)	૭
(૪)	૮૦
(૫)	૮૦૮૦
(૬)	૨૧૦૫ ૫૧૧૬
(૭)	૪
(૮)	૩
(૯)	૩૨૨/૮૨૨ ક્રોડ
(૧૦)	૮ યોજન

પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર	
(૧)	×	(૧)	૧૩
(૨)	×	(૨)	૩
(૩)	✓	(૩)	૧૨
(૪)	✓	(૪)	૨૩
(૫)	×	(૫)	૧૬
(૬)	×	(૬)	૫
(૭)	✓	(૭)	૨૨
(૮)	✓	(૮)	૨૨
(૯)	×	(૯)	૧૬
(૧૦)	✓	(૧૦)	૭

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન - ૬ તમારી ભાષામાં સમજાવો — ૧. શ્રાવક ના વ્રતો માં પ્રથમ પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત છે. જેમાં એને અહિંસા નું પાલન કરવા નું છે. હિંસાથી વિરમવું છે પણ શ્રાવક થી સૂક્ષ્મ જીવની દયા પાળી શકાતી નથી. સાધુ તો સૂક્ષ્મ અને બાદર બન્ને દયા પાળે તેથી તેમની દયા વીસવિશ્વા છે. પણ શ્રાવક તો એકવાર અન્નપાન કરે તો પણ છકાયની વિરાધના થાય માત્ર મોટા બાદર જીવોની દયા પાળી શકાય છે. તેથી દસ વિશ્વા દયા ઓછી થાય. વીસમાંથી દસ. સંકલ્પથી મોટા જીવો ને ન મારે પણ આરંભ-સમારંભ કરવાથી જીવો નો ઘાત થઈ જાય ત્યાં પાંચ વિશ્વા દયા રહી જાય. નિરપરાધીને નહીં મારવાનો નિયમ છે, પણ ઘરે ચોરી કરવા આવેલ અપરાધી ને મારવો પડે તો ત્યાં પાંચ વિશ્વા દયા માંથી પણ અઢી વિશ્વા દયા રહી જાય. બળદ, અશ્વ આદિ પંચેન્દ્રિય જીવો છે નિરપરાધી છે તો પણ તેની શક્તિ જાણ્યા વિના ચાબુક આદિ મારવા પડે તેનો આગાર રાખે છે. એટલે કોઈ જીવને પ્રહાર કરવો તે નિર્દયપણે નહીં પણ સાપેક્ષ સહૃદયપણે કરવો માટે અઢી માંથી પણ સવા વિશ્વા ગઈ તેથી શેષ સવા વિશ્વા દયા શ્રાવક થી પાળી શકાય છે.

૨. સાદિ --- — ૧) જે શ્રુત નો પ્રારંભ થાય તે સાદિ શ્રુતજ્ઞાન. ૨) જે શ્રુત નો પ્રારંભ ન હોય તે અનાદિ શ્રુતજ્ઞાન. ૩) જે શ્રુતનો અંત થાય તે પર્યવસિત શ્રુતજ્ઞાન ૪) જે જ્ઞાનનો અંત ન હોય તે અપર્યવસિત

૧. દ્રવ્યથી — એક પુરુષને આશ્રયીને શ્રુતનો પ્રારંભ પણ થાય અને મૃત્યુ વિસ્મૃતિ આદિના કારણે અંત પણ થાય તે સાદિ-સપર્યવસિત. ઘણા પુરુષોને આશ્રયી શ્રુતનો પ્રવાહ ચાલતો આવે છે એનો પ્રારંભ પણ નથી એનો અંત પણ નથી તેથી તે અનાદિ-અપર્યવસિત છે.

૨. ભાવથી — સમ્યગ્દૃષ્ટિ ભવ્ય જીવને આશ્રયી શ્રુતની આદિ પણ છે અને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થતાં અંત પણ છે તે સાદિ સપર્યવસિત. ૨) ક્ષાયોપશમિક ભાવે અથવા મિથ્યાદૃષ્ટિ અભવ્યને શ્રુત નો પ્રારંભ પણ નથી અને અંત પણ નથી તેથી તેમને આશ્રયી અનાદિ-અપર્યવસિત છે.

૩. — નમસ્કાર --- નમસ્કાર મહામંત્ર નું સ્મરણ કરવાથી વિશ્વની સર્વ મહાવિભૂતિઓ - અરિહંત સિદ્ધ - આચાર્ય - ઉપાધ્યાય અને લોકમાં રહેલા સર્વ સાધુને નમસ્કાર થાય છે. એમનું નામ સ્મરણ આપણા તન-મન ને, જીવનને ધન્ય બનાવે છે. પાપનો નાશ કરી પુણ્યના ભંડાર ભરપૂર કરે છે. આલોકના ચોર, સિંહ, સર્પ, પાણી, અગ્નિ આદિના ભય માંથી મુક્ત કરે છે. જીવનને અભય બનાવે છે. આ મંત્રનું સ્મરણ પરલોક માં સુખ અને સદ્ગતિને આપે છે.

૪. ભરતક્ષેત્ર --- — ભરત ક્ષેત્ર સાથે જોડાયેલા પ્રદેશમાં ૬૩ ખંડો છે. તે નીચે પ્રમાણે છે.

१. भरतक्षेत्र	१ खंड विस्तार ५२६ ६/१९ योजन
हिमवंत पर्वत	२ खंड विस्तार १०५२ १२/१९ योजन.
हिमवंत क्षेत्र	४ खंड विस्तार २१०५ ५/१९ योजन.
महाहिमवंत	८ खंड विस्तार ४२१० १०/१९ योजन.
हरिवर्ष क्षेत्र	१६ खंड विस्तार ८४२१ १/१९ योजन.
निषध पर्वत	३२ खंड विस्तार १६८४२ २/१९ योजन.
	६३ खंड

૫. ગૌતમસ્વામી — — શ્રી પિતા વસુભૂતિ તથા માતા પૃથ્વીદેવી ના પ્રથમ પુત્ર શ્રી ઇન્દ્રભૂતિ ગૌતમ નિરુપક્રમ આયુષ્ય, પ્રથમ સંઘયણ અને પ્રથમ સંસ્થાન ધરાવતા હતા. તે ૧૪ વેદના પ્રકાંડ પંડિત હતા. શ્રી વીરપ્રભુ ના પ્રથમ અનન્ય વિનીત શિષ્ય હતા. અનેક લબ્ધિઓના ભંડાર હતા. એક પાત્ર માં અંગુઠો રાખી ૧૫૦૦ તાપસ ને પારણું કરાવ્યું. સૂર્યના કિરણો પકડી અષ્ટાપદ તીર્થ ચડ્યા. જે પણ દીક્ષા આપતા તેને કેવળજ્ઞાન થતું. દ્વાદશાંગી ના રચયિતા અને ૧૪ પૂર્વના જ્ઞાતા પોતે છદ્મસ્થ કાળ માં હતા. ૯૨ વર્ષનું દીર્ઘ આયુષ્ય ધરાવનાર શ્રી ગૌતમ અંત સમયે રાજગૃહી પધારી માસની સંલેખના કરીને દેહ છોડી અજર-અમર- અવિનાશી બની ગયા. એવા શ્રી ગૌતમસ્વામી ને વંદન.